

Teološki vidici liječničke tajne

Valentin POZAIĆ

Sažetak

U svjetlu teorije o čovjeku samome možemo govoriti o teoriji svake ljudske tajne, pa tako i liječničke. Na temelju vlastitog dostojanstva — animal rationale, homo sapiens, imago Dei — svaki čovjek posjeduje sveto i nedodirljivo područje svoje osobnosti. Taj čovjek ima svoje tajne. One su dio njegova bića; njega samoga ukoliko je bogoliko biće, slika Božja. Ako je Bog ljubav, a čovjek je stvoren na sliku Božju, onda je i temeljna dimenzija čovjeka ljubav. Ljubav je temelj svih njegovih odnosa: prema Bogu i prema čovjeku — bližnjemu, bolesniku. Poznato je da je Isus bio čovjek javnosti, dok je određene stvari govorio u užem krugu, a dao je i savjet: »Ne dajte svetinje psima. Niti svoga biserja bacajte pred svinje,...« (Mt 7, 6). Osoba koja je izgubila, ili joj je nasilno oduzeta intimnost, postaje savjest izložena svim bezobzirnostima, povredama i uvredama. Među obveze koje proizlaze iz osme zapovijedi Dekaloga: »Ne svjedoči lažno protiv bližnjega svoga«, ubraja se i čuvanje pod velom tajne saznanja o privatnom životu drugih ljudi. Katekizam izričito spominje i obvezu čuvanja strukovne, liječničke tajne.

Uvod

Među temelje medicinske etike ubraja se i onaj dio iz Hipokratove zakletve koji govori o liječnikovoj obavezi šutnje kad je u pitanju osobni svijet bolesnika. Kao uvod u predmet ovog izlaganja uzimamo tri znakovita primjera i jedan komentar.

Prvi je primjer iz Splita. Pod naslovom *Sedmorci — Kako je jedna obiteljska nesreća dobila masivni društveni okvir dvojbene svijesti i savjesti* mogli smo čitati: »U sedamnaestom tjednu trudnoće mlada je Splićanka, čiju je trudnoću pratila svekolika javnost, pobacila spontano. Konačno. Liječnicu su zamolili medije da sukladno profesionalnim etičkim načelima maksimalno poštuju privatnost njihove pacijentice i liječničku tajnu. Nije li za to prekasno? Nije li prekasno i za novinarsku, i za liječničku, i za posve običnu ljudsku etiku? (...) Ne sumnjamo da su liječnici, i to svi redom, učinili najviše što su mogli u dosegu svojeg zvanja, savjesti i objektivnih okolnosti, ma što sve to značilo. (...) Čovjek se ne može othrvati dojmu da je ovaj spontani pobačaj mnogo više od medicinskog fakta i osobnog ožiljka na psihi nesuđenih roditelja i obitelji, zapravo po(d)bačaj društvene svijesti i savjesti.«¹

1 Brkan Božica, *Sedmorci*, Večernji list, 7. X. 1998., str. 4; u istim je novinama (20. IX. 1998., str. 20–21) bilo objavljeno ime trudnice i protest zbog objavljivanja identiteta.

Drugi je primjer iz Zagreba. Neobjavljeni je događaj, a odvijao se po osobnom svjedočanstvu otprilike ovako: Ona je na liječenju na odjelu za liječenje AIDS-a. U visokoj je trudnoći. Porod je obavljen u rodilištu. Na telefonski upit neznane osobe, s porte rodilišta, dan je odgovor: »Ona više nije kod nas, sidašica je i odmah je vraćena u svoju bolnicu.« Upit je bio koliko znatiželjne toliko i zlobne naravi. Vijest je došla brzo do nje. Da provjeri istinitost onoga što je čula o sebi, sama je nazvala rodilište — i dobila isti odgovor. Tako se mlada majka i na taj način našla na udaru zlobnika — s upitnikom o naravi profesionalne povjerljivosti.

Treći je primjer iz svjetske literature: »Kada se radi o privatnosti, odvjetnici i njihovi branjenici imaju privilegij pravnik–klijent. Ljubavnici imaju ljubavni jastuk. Svećenici imaju okrilje ispovjedaonice. Liječnici i pacijenti imaju... ne previše. (...) U sadašnjem stanju osiguravatelji, poslodavci i vlada imaju rutinski pristup bolesničkim kartonima, ne iz razloga da provjere jesu li medicinske usluge koje plaćaju uistinu pružene, nego jesu li potrebne. Oni iz pravne službe koriste liječničke kartone kad istražuju prevare i druge zločine. (...) Godine 1995. istraživači sa sveučilišta u Illinoisu istražili su stanje 500 kompanija i ustanovili da ih je 35% koristilo liječničke informacije za donošenje odluke o primanju i otpuštanju...«²

Riječima liječnika: »Profesionalna tajna kamen je temeljac medicinske etike i moralne obveze... Neka mi bude dopušteno upozoriti da u mojem dugom iskustvu norma profesionalne tajne nije bila uvijek i u svakom slučaju strogo poštovana; naprotiv, često je prekršena« (prof. Cesare Furgoni). »Bolnički klinički karton sadrži sve ili veći dio elemenata koji 'fotografiraju' pacijenta u njegovu hodu po odjelima bolnice: dijagnoza, tijek bolesti, pretrage i liječenja u bolnici, eventualne nadošle komplikacije... k tome valja nadodati svu onu anamnezu, noviju i stariju... Tako šarolik zbir elemenata morao bi ostati zakopan u kliničkom kartonu kao u grobu., ali takva je strogost već čista utopijska teorija, prekršena već u prvom času stvaranja dokumenta, i kasnije u stotinu prilika i sa stotinom opravdanja...« (dr. Erberto Passoni).³ Primjeri i izjave su brojni i poučni.⁴

1. Filozofsko–teološke pretpostavke govora o tajni

U etičko–moralnim raspravama — također i onda kad želimo govoriti o liječničkoj tajni, — temeljno je ono pitanje o čovjeku. »Poznavanje čovjeka osnovna je pretpostavka svakog moralnog govora,«⁵ pa i moralnog govora o liječničkoj tajni.⁶ Polazimo od aksioma: »Teorija o čovjeku određuje čovjekovu praksu.«⁷ Očito

2 Silberner Joanne, *Keeping Confidence*, Hastings Center Report, Nov–Dec 1997, str. 8.

3 Giacomo Perico, *Problemi di etica sanitaria*, Ancora, Milano, 1992., str. 100. i 102.

4 Samuel Gorovitz (et al.), *Moral problem in medicine*, Prentice–Hall, Engelwood Cliffs, New Jersey, 1976, str. 82–93.

5 Häring B., *Etica medica*, Paoline, Roma, 1973., str. 21.

6 Opširnije o tome u: Pozaić V., *Ljudski embrij u svjetlu teološke antropologije*, u: Volarić–Mršić A. (ur.), *Status ljudskog embrija*, Centar za bioetiku FTI, Zagreb, 2001., str. 101 — 120.

7 Ziegler J. G., *Extrakorporale Zeugung in moraltheologischer Sicht*, Trierer Theologische Zeitschrift 94 (1985) str. 37.; primijenjeno na društveno područje: »način kako se čovjek zalaže da ostvari vla-

je da čovjekov odnos prema njemu samome i prema drugima ovisi o tome što misli o sebi i o drugim ljudima. Osnovno je pitanje: Tko je čovjek, u čemu leži njegovo dostojanstvo i koja je vrijednost njegova života? Mislimo o čovjeku bavi se svaki čovjek; neki napose. Tako veliki kršćanski mislilac i izumitelj Blaise Pascal na jednom mjestu kaže: »Čovjek je samo trska, najslabasnija u prirodi; ali ova trska misli.«⁸

Papa Ivan Pavao II. u svojoj nastupnoj enciklici *Redemptor hominis* ističe: »Crkva ne može zanemariti čovjeka... Čovjek u svoj istini svoga postojanja... taj je čovjek prva staza kojoj Crkva mora proći ispunjavajući svoje poslanje. Taj je čovjek prvi i osnovni put Crkve, put što ga je sam Krist zacrtao...«⁹ Tako se, i medicinsko umijeće, i filozofijsko i teologijsko razmišljanje neizbježno susreću, svako pod svojim vidikom, u jednom te istom čovjeku. Budući da je čovjek više od svojih pojedinih dijelova i više od zbroja svih svojih pojedinih bioloških sastojnica, da »čovjek neizmjerljivo nadilazi čovjeka«,¹⁰ biološka saznanja su nedostatna, iako nepohodna. Da bismo dohvatili čovjekovo dostojanstvo, potreban nam je cjelovit, holistički pogled na čovjeka, potrebno nam je filozofijsko i teologijsko domišljanje i vrednovanje datosti pozitivnih znanosti.

Filozofijski gledano, čovjeka spoznajemo svjetlom razuma kao jedinstveno tjelesno–duhovno biće, obdareno razumom i slobodom, sposobnošću samoodređenja i odgovornosti. Upravo se u tome i krije izvor njegovog osobnog dostojanstva i njegove različitosti od svih drugih bića na zemlji. Spoznaje dobro i zlo i glas mu savjesti nepokolebivo nalaže da čini dobro, a izbjegava zlo. Zato će reći Aristotel: »Jedino je ljudima svojstveno da imaju osjećaje dobra i zla, pravde i nepravde i druga osjećanja istoga reda.«¹¹

Prve stranice Biblije govore nam da je čovjek predmet sasvim osobite Božje odluke i zahvata. Dok su svemir i zemlja i sva bića na njima stvorena jednostavnim: »I reče Bog: Neka bude... I bi tako«, posebni izričaj zadobiva: »I reče Bog: 'Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična...' Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih« (Post 1, 26–27).¹² Adamu je Bog stvorio Evu, a Evi je darovao Adama: tako je zacrtan smisao spolnosti, budućnost braka i obitelji, osobne ravnopravnosti i različitosti uloga u međusobnom nadopunjavanju. Čovjek je — muško i žensko — jedini od svih bića stvoren na sliku Božju, za zajedništvo života s Bogom u vječnosti. Čovjek je živa ikona Božja. Čovjek je jedino bogoliko biće na zemlji. Tu se nalazi Božja definicija čovjeka. Upravo »ta objavljena istina nepromjenljiv je temelj sve kršćanske antropologije.«¹³ Za cjelo-

stiti budućnost ovisi o poimanju što ga ima o sebi i o svojoj sudbini« (Ivan Pavao II., *Centesimus annus* — *Sto godina*, KS, Zagreb 1991., br. 51).

8 Pascal B., *Misli*, Zora, Zagreb, 1969., br. 347 (63).

9 Ivan Pavao II., *Redemptor hominis* — *Otkupitelj čovjeka*, KS, Zagreb, 1980., br. 14.

10 Pascal B., *Misli*, br. 434 (261).

11 Aristotel, *Politika*, I, 2 (1253a 16–18)

12 Svetopisamski navodi prema: *Jeruzalemska Biblija* (ur. Rebić A., Fućak J., Duda B.), KS, Zagreb, 1994.

13 Perrenx J–P., *Evangile de la vie. Alla lumière de la foi*, II, Beauchesne, Paris, 1999., str. 5.

vito razumijevanje čovjeka, biblijsko–teološki gledano, valja uzeti u obzir i povijest spasenja: čovjekov pad — grijeh, sa svim njegovim posljedicama, te otajstvo spasenja po Kristu u Duhu Svetomu.

Iz Objave znamo da je Bog razumno, inteligentno, mudro biće. Štoviše, »Bog je ljubav« (1 Iv 4, 8). Na tu sliku čovjek je stvoren, i te slike odsjaj čovjek bi u svom životu trebao biti. Tu leži izvor kriterija za čovjekovu etičko–moralnu djelatnost. To je indikativ iz kojeg se rađa imperativ. Dosljedno, temeljni će čovjekov odnos biti trovršno obilježen:

- 1) Čovjekovim odnosom ljubavi prema Bogu: »Ljubi Gospodina Boga svojega, svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed.« Samo u ostvarenju tog ideala čovjek može ostvariti ideal svog identiteta.
- 2) Čovjekovim odnosom ljubavi prema svakoj pojedinoj slici Božjoj (i dakako prema svima zajedno). Zato nakon prve i najveće zapovijedi slijedi druga, njoj jednaka: »Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga.« (Mt 22, 37–38)
- 3) Čovjekovim odnosom ljubavi prema svem Božjem stvorenju. Upravo po biblijskoj definiciji Boga — Bog je ljubav, iz ljubavi je stvorio svijet i uzdržava ga — klasični aksiom *dominium terrae* = *vlast nad zemljom* može i treba biti nadopunjen tako da glasi: *dominium terrae* — *amor terrae* = *vlast nad zemljom* — *ljubav prema zemlji*.¹⁴ A ljubav se ponajviše iskazuje služnjem.¹⁵

Taj čovjek ima svoje tajne. One su dio njegova bića, njega samoga ukoliko je bogoliko biće, slika Božja. Iz tog ishodišta može proizaći naš autentični odnos prema čovjeku i njegovoj dimenziji tajne u redu materijalnih, intelektualnih, emocionalnih i spiritualnih vrednota.

2. Pojam i vrste tajni

Klasični i suvremeni udžbenici morala¹⁶ ili kršćanske etike jednako obrađuju i pitanje tajne, bilo u području o krepostima, bilo kad je riječ o moralu pojedinih zvanja. Na temelju vlastitog dostojanstva — *animal rationale, homo sapiens, imago Dei* — svaki čovjek posjeduje određenu intimu, rezerviranost, suzdržljivost, pa i zatvorenost spram drugih oko sebe, štoviše neko sveto i nedodirljivo područje svoje osobnosti. To se svojstvo pokazuje kao neophodan uvjet osobnog ostvarenja: »Osoba koja je izgubila ili joj je nasilno oduzeta intimnost postaje savjest izložena svim bezobzirnostima, povredama i uvredama.«¹⁷ Čuvanje intimnosti nije sebično

14 Pozaić V., *Dominium Terrae — Amor Terrae*, u: Kanazir Valburga (ur.), *Problemi u zaštiti okoliša Osijeka*, Osijek, 1994., str. 7–13.

15 The fruit of Silence is *Prayer*. The fruit of Prayer is *Faith*. The fruit of Faith is *Love*. The fruit of Love is *Service*. The fruit of Service is *Peace* (Izreka Majke Terezije).

16 Noldin H., *Summa Theologiae Moralis*, Oeniponte, 1963, 34. izd. sv. II, str. 581–587; Häring B., *Free and Faithful in Christ*, St. Paul Publications, Middlegreen, Slaugh, 1979., sv. 2, str. 49–55.

17 Cozzoli M., *Virtà sociali*, u: Goffi T. — Piana G. (ur.), *Corso di morale. Koinonia* 3, Queriniana, Brescia, 1984., str. 76.

zatvaranje pojedinca od drugih. To je ujedno i vrijednost osobe i njezin stav kojim čuva svoj ljudski subjekt od svepostvarujućeg i banalizirajućeg publiciteta. Intimnost poziva na poštovanje. Čin je to suzdržljivosti, diskrecije, ustručavanja, stidljivosti i taktičnosti; jednom riječju, poštivanje nedohvatljive dubine druge osobe. Intimnost i privatnost istodobno sadrži stav poštovanja u otkrivanju druge osobe, kao i poštovanje u otkrivanju sama sebe drugima. Tajna je sloboda koja bdije nad intimnošću osobe, štiteći je od svih povreda, razgoličavanja i postvarivanja kojima bi bila izložena ako bi se nedolično razotkrila. Suzdržanost od sveopće razlivenosti čuva identitet pojedinca u njegovoj različitosti od drugih. Gdje nema različitosti, nema identiteta.

Općenito gledajući, tajna je čin ili stanje čuvanja svijeta vlastite nutrine i savjesti od uljeza javnog istraživanja, razotkrivanja. U odnosu na druge, tajna je pravilo ili moralna obveza da se povjereno saznanje ne obznani bez ili protiv volje onoga tko se povjerio. Tajna se može odnositi na pojedinca i njegov osobni svijet, ali i jednako tako na neku određenu skupinu koja se obvezala na određeno neodavanje drugima izvan skupine; ona je preuzela moralnu obvezu da nikomu ne prenosi saznanja koja je doznala ili primila povjerljivim putem. Redovito se govori o tri temeljne vrste ili tri stupnja tajne.

1. *Naravna tajna* — *secretum naturale* odnosi se na područja gdje sama narav činjenice o kojoj se radi zahtijeva diskreciju, oprez i šutnju. Npr., kada se radi o stvarima iz duhovnog života, pronalascima vlastitim nastojanjem ili genijem, osobnom dnevniku, dopisivanju, teškim pogreškama ili bilo kojoj drugoj stvari koja bi mogla škoditi bližnjemu: njegovoj časti, dobrom glasu ili njegovim materijalnim dobrima.
2. *Obećana tajna* — *secretum promissum* je ona koja obavezuje snagom danog obećanja. Obveza čuvanja proizlazi iz slobodno danog 'obećanja'. Takvo obećanje pretpostavlja naravnu tajnu. Kršenje predstavlja lom danog obećanja, a kod autora prijestup protiv časti i iskrenosti.
3. *Ugovorna tajna* — *secretum commissum*, *secretum officiale* je saznanje pripočeno na temelju ugovora, izričitog ili predmnijevanog, da se ne će obznani. Takva tajna obavezuje snagom izražene volje onoga tko je pripočio i sklopljenog ugovora kojim se obavezuje onaj tko prihvaća da saznanje ne obznani.

Profesionalna tajna. Među raznim vrstama ugovorne tajne (prijatelju, stručno kvalificiranom prijatelju, pripadniku nekog naročito zvanja) ističe se profesionalna tajna. Neka zvanja ljudske djelatnosti od davnina njeguju, uključuju i zahtijevaju poštivanje tajne od svojih članova. Ugovor o šutnji je izričit ili predmnijevan. Jedan se pojedinac — tražeći stručnu pomoć ili ohrabrenje na području emocionalnih sukoba ili na razini međusobnih odnosa — povjerava drugome na temelju povjerenja koje dotični uživa upravo kao pripadnik određenog zvanja (liječnik, babica, psiholog, odvjetnik, bankar, bilježnik). U suvremenom životu ta se vrsta tajne primjenjuje i na novinarsko zvanje: novinar i njegov povjerljivi izvor informacija.

Sakramentalna tajna. Kao posebnost među vrstama tajni svoje mjesto nalazi i *sakramentalna tajna*, ili poznatija pod imenom *ispovjedna tajna*. To je još jedno

područje gdje se tajna naročito njeguje, poštuje i cijeni. Sakramentalna tajna razlikuje se u cijelosti od drugih slučajeva, i po svom podrijetlu, i po svom sadržaju, i po svojoj obvezi. Po svojoj naravi ona je ima temelj u božansko–ljudskom pravu, a obvezatnost je bezuvjetna, bez izuzetka, apsolutna, pa se naziva i pečat — *sigillum*.¹⁸

3. Liječnička tajna

Jedna od vrsta ugovornih tajni naziva se *liječnička tajna*: »Ishodi iz primjene općih načela na liječničko zvanje. U svom užem značenju obvezuje liječnika da ne priopći ništa od onoga što je vidio ili čuo prilikom profesionalnog odnosa sa bolesnikom, što mu je taj otkrio bilo o svom tijelu bilo o duhu. Liječnička tajna nastaje slobodnim povjeravanjem bolesnika svome liječniku, bez ulaska bilo koje druge osobe, bilo koje druge vlasti. Može se definirati kao *dužna obveza u držanju povjerljivosti koje liječnik prima od svojih klijenata kao liječnik, danih u svrhu postignuća neke usluge koju pruža ta profesija*.«¹⁹

U svojoj zakletvi otac medicinske etike Hipokrat, četiri stoljeća prije Krista, pozivajući se na svoje zvanje — profesiju, jednostavno kaže: »Što pri svojem poslu budem saznao ili vidio, pa i inače u dodiru s ljudima, koliko se ne bude smjelo javno znati, prešutjet ću i zadržat ću tajnu.«²⁰ Prema natuknici u Medicinskom leksikonu liječnička tajna je »profesionalna tajna (koja se saznaje u obavljanju poziva), a sadrži znanje nekih činjenica čije bi saopćenje drugim osobama ili javnosti moglo oštetiti interese pojedinaca ili zajednice. Njezino neovlašteno otkrivanje je krivično djelo za liječnika, primalju, psihologa i druge zdravstvene djelatnike. Navedene osobe ne gone se krivično ako otkriju tajnu, čije otkrivanje je u općem interesu (zarazne bolesti) ili u interesu neke druge osobe a što je važnije od čuvanja tajne.«²¹

U prijedlogu teksta za novi *Kodeks medicinske etike i deontologije HLZ*—a stoji: »Sve ono što je liječnik obavljajući svoju dužnost saznao smatra se liječničkom tajnom. Liječnik ju je dužan čuvati i pred bolesnikovim bližnjima ako to bolesnik želi,

18 »Sakramentalni je pečat nepovrediv; stoga ispovjednik ne smije ni riječima ni na bilo koji drugi način ni zbog bilo kojeg razloga nikako odati pokornika« (Zakonik kanonskoga prava, Glas Koncila, Zagreb, 1988., Kan. 983., § 1); »Obvezni su čuvati tajnu i tumač, ako ga ima, i svi drugi do kojih je na bilo koji način iz ispovijedi doprlo znanje o grijesima« (Kan. 983., §2); »Ispovjedniku se posve zabranjuje služiti se na štetu pokornika znanjem do kojeg je došao u ispovijedi, pa i kad je isključena svaka pogibelj otkrivanja« (Kan. 984., § 1). O kazni govori Kan. 1388., §1: »Ispovjednik koji izravno povrijedi sakramentalni pečat upada u izopćenje unaprijed izrečeno, pridržano Apostolskoj Stolici; onaj pak koji to učini samo neizravno neka se kazni prema težini kažnjivog djela«, i u § 2: »Tumač i drugi, o kojima se govori u kan. 983., § 2, koji povrijede tajnu neka se kazne pravednom kaznom, pa i izopćenjem«.

19 Gusburt Calabuig J. A., *El secreto médico*, u: Polaino–Lorente A., (ur.), *Manual de bioética general*, RALP, Madrid, 1997., str. 298.

20 *Liječnička zakletva*, u: Medicinska enciklopedija, JLZ, Zagreb, 1967., sv. 2, str. 38.

21 *Liječnička tajna*, u: Padovan I. (ur.), *Medicinski leksikon*, Leksikografski zavod 'Miroslav Krleža', Zagreb, 1992., str. 480.

a i nakon njegove smrti, osim u slučaju kad bi čuvanjem liječničke tajne ugrozio život i zdravlje drugih ljudi. *Čuvanje liječničke tajne proteže se i na uvjete pod kojima se podaci o bolesniku prenose ili obrađuju i pohranjuju u telematičkim sustavima u medicini i zdravstvu*»²² (tekst u kurzivu novi je prijedlog).

Liječnička tajna imala je i ima središnje mjesto u liječničkom pozivu, ona je 'bitna sastavnica medicinske etike'.²³ Štoviše, ona je 'duša medicine'²⁴ i liječnikova 'sveta dužnost'.²⁵ Upravo po tom obilježju medicina je prozvana *ars muta* — šutljivo, nijemo umijeće. Liječnička tajna jedan je od najboljih znakova dužnog poštovanja osoba koje njeguje, kao i jedan od najboljih znakova liječnikovog poštovanja samoga sebe.

3.1 Predmet liječničke tajne

Prema Hipokratu u područje liječničke tajne ulazi sve ono što liječnik sazna pri svom *poslu*,²⁶ a prema prijedlogu novog etičkog kodeksa HLZ—a tu ulazi sve ono što liječnik sazna *obavljajući svoju dužnost*.²⁷ Strogo gledajući, liječnička tajna obuhvaća sve ono i samo ono što je bolesnik povjerio liječniku svjesno ili u bunilu, a ne i ono što liječnik može zaključiti ili što je znao već otprije. Kazuistika je na tom području obilna i poučna. Da se očuva povjerenje u zvanje, kao i da se izbjegniju moguće neugodnosti kako za pacijenta tako i za liječnika, a ponekad i treće osobe, razboritost preporučuje potpunu šutnju.

Vremensko protezanje tajne obuhvaća ne samo vrijeme dok pacijent živi, nego i nakon njegove smrti. I nakon smrti osoba zadržava pravo na svoju privatnost. Stoga je neprimjereno objavljivanje sve do jezovitih pojedinosti, posljednjih sati agonije i umiranja, bilo u životopisima, literaturi, memoarima ili u znanstvenim radovima.

Budući da se današnja medicina oslanja na mnoga tehnička pomagala, pa i na računarsko pohranjivanje povijesti bolesti, područje tajne prostire se i na pitanje sigurnosti takvih pomagala. Na tu odgovornost podsjeća i novi dodatak u spomenutom nacrtu novog etičkog kodeksa, kad u čl. 2, t. 13. kaže: »Čuvanje liječničke tajne proteže se i na uvjete pod kojima se podaci o bolesniku prenose ili obrađuju u telematičkim sustavima u medicini i zdravstvu«. Takvo širenje veza povjerenja trebalo bi biti priznato jednako i od pacijenta i od profesije kao uključeno u svakom zahtjevu medicinske njege. U pitanju je, dakle, dobro informirani pristanak. Posebice osjetljivo pitanje javlja se tamo gdje bi pristup kompjutoru imalo ne samo zdravstveno osoblje, nego i neke druge službe: zavod za osiguranje, služba sigur-

22 *Kodeks medicinske etike i deontologije*, čl. 2., 13., u: *Liječnički vjesnik* 123 (2001), 147–149.

23 Häring B., *Etica medica*, Paoline, Roma 1972., str. 329.

24 Hoerni B., *Fondaments anthropologiques et historiques de secret médical*, *Médecine de l'homme* 231 (1997), str. 6.

25 Schipperges H., *Die Technik der Medizin und die Ethik des Arztes*, Knecht, Frankfurt / M, 1988., str. 110.

26 *Medicinska enciklopedija*, JLZ, Zagreb, 1967, sv. 2. str. 37.

27 *Kodeks medicinske etike i deontologije* (prijedlog), *Liječnički vjesnik*, 123 (2001), 147 — 149., čl. 2., br. 13.

nosti i dr. Kao rješenje za takve slučajeve nudi se mogućnost dvaju kompjutera s dvije različite vrste podataka o istom pacijentu.

Ako najveći vojni sustavi uz svoja neograničena sredstva nisu sigurni u svoje baze podataka, koliko će tek biti izloženi opasnosti od provala siromašni zdravstveni sustavi. Tim više, potrebno je izgrađivati svijest o važnosti i nenadomjestivosti liječničke tajne.

4. Utemeljenje liječničke tajne

U prilog opravdanju liječničke tajne navode se, među ostalim, sljedeća tri razloga:²⁸

1. *Dostojanstvo ljudske osobe.* Vrednota i dostojanstvo ljudske osobe zahtijeva odgovarajuće poštovanje. Opće je uvjerenje da je privatnost nešto dobro i vrijedno jer štiti sklonosti i prava pojedinca, njegovo pravo na samoodređenje, njegove misli, osjećaje, maštu. Svaki čovjek ima pravo na svoju intimu i privatnost, isključenu od uljeza, bilo pojedinaca, bilo države. To je njegovo osobno vlasništvo, osim vlasništva nad materijalnim dobrima. Što je privatno i povjerljivo nije javno, nije dano na raspolaganje drugima bez posebnog odobrenja. Etičko–moralna uvjerenja ponekad su zajamčena, bilo etičkim kodeksima, bilo zakonima. Porastom svijesti autonomije pojedinca porasla je i njegova svijest na pravo privatnosti. »Postoji veliki dio vlastitog nutarnjeg svijeta koji osoba ne otkriva nikomu osim malom broju povjerljivih i brani ga od upada drugih. Neke se stvari čuvaju pod svaku cijenu i od svakoga. I kao što je nedopušteno prisvojiti si dobra drugoga bez njegova dopuštenja ili ugroziti njegov tjelesni integritet, tako nipošto nije dopušteno ući protiv njegove volje u njegov nutarnji prostor, bez obzira na to pomoću kojih metoda i tehnike se to izvršava.«²⁹ Stoga je razumljivo da te ideje i osjećaji posjeduju po svojoj naravi takav karakter zasebnosti da ih treba čuvati tajnima, barem dok ne prijeđu u javni posjed.
2. *Društveni motiv.* Čovjek je po svojoj naravi biće susreta, upućen na druga sebi slična bića, društveno biće. Tako liječnička tajna proizlazi iz dvostrukog izvora: iz osobne intimnosti i iz čovjekove društvenosti. Stoga »bilo bi pogrešno tumačenje koje bi u toj tajni gledalo samo neko *bonum privatum*, neku mjeru određenu za dobro pojedinca; ona se jednako tako traži zbog *bonum comune*, zajedničkog dobra.«³⁰ Dobro zajednice ovisi o dobru pojedinca. Tako zajedničko dobro zahtijeva da pojedinci mogu povjeravati stručnjacima ili prijateljima mučne, šakaljive situacije u kojima se mogu

28 Taglierio G., *Segreto*, u: Leandro Rossi — Ambrogio Valsecchi (ur.), *Dizionario Enciclopedico di Teologia Morale*, Paoline, Roma, 1973., 2. izd., str. 915.

29 Pio XII, *Ai partecipanti al XIII congresso internazionale di psicologia applicata* (10. IV. 1958), u: Pio XII, *Discorsi ai medici*, Orizzonte Medico, Roma, 1960, 6. ed., str. 635.

30 Pio XII, *Alla XVI Sessione dell'Ufficio Internazionale di Documentazione di Medicina Militare* (19. X. 1953), u: *Discorsi ai medici*, str. 315.

naći, kako bi čuli ohrabrenje ili prosvjetljeni savjet. Polazeći od izrazito društvene naravi čovjeka, da bi se pojedinac mogao razvijati i usavršavati kako u naravnom tako i u vrhunaravnom pogledu, potrebni su pouzdani ljudi kojima će se moći povjeriti. Ta dimenzija liječničke tajne nije samo neka odredba pozitivnog državnog prava, nego proizlazi iz naravi nužnosti zajedničkog života. Temelji se dakle na naravnom zakonu i naravnom pravu.

3. *Teološki motiv.* Poznato je da je Isus bio čovjek javnosti i javno nastupao, govoreći mnoštvima ljudi ili obraćajući se obiteljima. Međutim, čitajući Evanđelje, zapažamo da se Isus potpuno sam povlačio na samotna mjesta, da je poštivao i zahtijevao određenu suzdržanost, privatnost. (1) Ponekad bi uzeo sa sobom samo one najpovjerljivije, trojicu posebno bliskih: Petra, Jakova i Ivana — kao na gori Preobraženja (Mt 17, 1–9) i u Getsemanskom vrtu (Mt 26, 36–46). (2) Opet drugi put, govorio bi samo dvanaestorici apostola. A i njima nije priopćio sve odjednom: »Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi«, tj. ne možete razumjeti (Iv 16, 12). (3) I od samih apostola zahtijevao je diskreciju i suzdržanost, dajući im slikovitu opomenu: »Ne dajte svetinje psima. Niti svoga biserja bacajte pred svinje« (Mt 7, 6). Dosljedno: »Poštivanje božanskog Izvora upozorava nas da ne obznanimmo istinu tamo gdje nema raspoloženja da ju se iskreno prihvati ili gdje ne možemo istinski posvjedočiti za nju. Priopćivanje istine ima svoj pravi smisao u prihvaćanju i odgovoru. Sa zrelim ljudima mogu se raspravljati mnogi teški problemi, pa i nepravde — na korist svakomu od njih, dok bi javna rasprava o istoj stvari mogla završiti razorno.«³¹

Teološki gledano, obveza držanja tajne proizlazi iz osme Božje zapovijedi, kako je istaknuo još papa Pio XII. u svom govoru liječnicima rekavši: »Među obveze koje proizlaze iz osme zapovijedi također valja ubrojiti i održavanje profesionalne tajne, koja treba služiti i služi ne samo privatnom interesu nego još više zajedničkoj koristi.«³²

U novom Katekizmu, uz sam navod osme zapovijedi *Ne svjedoči lažno protiv bližnjega svoga* (Izl 20, 16), dodan je tekst iz Evanđelja: »Ne zaklinji se krivo, nego izvrši Gospodinu svoje zakletve« (Mt 5, 33).³³ Očito da pojam *zakletva* u širem smislu ovdje obuhvaća i pojam prisege i obećanja. Tako dalje stoji u Katekizmu: »Sve ako i nisu povjerene pod tajnu, privatne obavijesti škodljive drugima ne smiju se širiti bez teška i razmjerna razloga« (br. 2491). Također: »Svatko mora čuvati pravednu suzdržljivost glede privatnog života ljudi« (br. 2492). U odlomku o poštivanju istine Katekizam govori izričito i o našoj temi: »*Strukovne tajne* — na prim-

31 Häring B., *Free and Faithful in Christ*, St. Paul Publications, Middlegreen, Slough, 1979., sv. 2., str. 49.

32 Pio XII, *All'Unione Italiana Medico Biologica di «San Luca»* (12 novembre 1944), u: *Discorsi ai medici*, Orizzonte Medico, Roma, 1960, 6. ed., str. 53.

33 *Katekizam Katoličke crkve*, HBK, Zagreb, 1994., str. 601.

jer tajne političara, vojnika, liječnika, pravника — ili povjerljivi iskazi pod tajnu moraju biti čuvani...« (br. 2491). Obveza se razlikuje s obzirom na vrstu tajne.

1. *Obično obećanje* redovito ne nosi sa sobom tešku obvezu šutnje. Težina obveze ovisi o dvjema sastavnicama: o naravi samog predmeta kojega netko povjerava i o danom obećanju onoga tko ga prima. Već prema tome je li predmet priopćenja lagan ili težak, obveza će biti laka ili teška. U tom se slučaju ne govori o obvezi šutnje *ex iustitia* — iz pravednosti, nego *ex fide-litate* — iz vjernosti.
2. *Naravna tajna* povlači za sobom načelno tešku obvezu šutnje. Obveza proizlazi jednako *ex iustitia et caritate* — iz pravednosti i ljubavi. Težina obveze ovisi o težini predmeta saznanja. Temelji se na »zlatnom pravilu« u njegovom negativnom izričaju: Što ne želiš da drugi čini tebi, ne čini ni ti njemu! Tko na području naravne tajne prekrši šutnju i time nanese materijalnu i moralnu štetu, obavezan je *ex iustitia* — po pravednosti na materijalnu i moralnu nadoknadu.
3. *Ugovorna tajna* — napose ona *profesionalna* — uvijek obvezuje *ex iustitia et caritate* — iz pravednosti i ljubavi (*štete nanese prekršajem mogu se zakonski utjerivati, a povlači za sobom moralnu krivnju*). Ugovorna tajna ima svoj konačni temelj u naravnoj tajni. Obveza proizlazi iz očitog ugovornog značenja međusobnog odnosa službenika profesije i stranke. Samo pretpostavljajući sigurnost, zajamčenu izričito ili prešutno, da njegova priopćenja ne će biti obznanjena, stranka se povjerava. Obveza je ozbiljna jer je dotična osoba došla do saznanja samo na temelju vlastite profesionalne službe, a ne na nekoji drugi način. Strukovna tajna predstavlja društveno jamstvo i nenadomjestiva je u praksi, u obavljaju mnogih profesija i službi. Kao posljedica ne zahtijeva se nikakav ugovor, izričit ili prešutan, da se očuva ta šutnja. Prekršaj takve tajne predstavlja povredu međusobne pravednosti i ljubavi i strogo zahtijeva nadoknadu: moralnu i materijalnu. Tako pravednost ispunja svoju zadaću ljubavi: uspostavljaajući poštovanje dostojanstva i intimnosti pojedinca, humanizira društvo i vodi ga u zajedništvo osoba, gdje čovjek razumije, poštuje i ljubi čovjeka u posebnosti njegova bića kao osobe.

5. *Granice obvezivanja liječničke tajne*

Premda je, načelno gledajući, čuvanje strukovne tajne neophodno za normalan razvoj i suživot u društvu, a napose za djelovanje pojedinih struka ili staleža kao što je liječnička, karakter strukovne tajne nije apsolutnog karaktera, ne obavezuje uvijek i pod svaku cijenu. U nekim okolnostima mogu doći u sukob osobna prava i dobra pojedinca s pravima i dobrima društva ili trećih osoba. Strukovna tajna ubraja se u dužnosti *prima facie* — obavezuje ukoliko nije u sukobu s nekom drugom jednakom ili većom vrednotom.

Papa Pio XII. koji je sustavno počeo razvijati modernu medicinsku etiku uočio je i upozorio i na taj vidik: »Također na tom području mogu se pojaviti sukobi

između privatnog i javnog dobra, odnosno između različitih elemenata i vidika istog javnog dobra; sukobi u kojima će se ponekad vrlo teško odmjeriti i odvagnuti ispravno »za i protiv« među razlozima da se govori ili da se šuti. U takvoj zamršenosti savjesni liječnik traži norme u temeljnim načelima kršćanske etike, koji će mu pomoći da se uputi ispravnim putem. Te norme pak, dok jasno potvrđuju obvezu liječnika da čuva profesionalnu tajnu — napose u interesu zajedničkog dobra, ipak joj ne priznaju apsolutnu vrijednost: uistinu ne bi bilo sukladno samom zajedničkom dobru ako bi ta tajna morala biti stavljena u službu zločina ili prijevare.«³⁴ Katekizam ističe vrijednost i obvezu čuvanja strukovne tajne »osim u izvanrednim slučajevima kad bi čuvanje tajne moglo onome tko ih povjerava, onome tko ih prima ili nekomu trećem prouzročiti veoma teške štete koje se mogu izbjeći samo iznošenjem istine« (br. 2491).

Činjenica da je strukovna tajna relativnog, a ne apsolutnog karaktera ima za posljedicu mnoštvo raznih slučajeva u kojima se dovodi u pitanje dužnost šutnje. U sustavnom izlaganju o ograničenoj obvezi čuvanja priopćene tajne, ili čak i o dužnosti objavljivanja doznatih stvari, navode se sljedeći slučajevi ili okolnosti:³⁵

1. *Pristanak stranke*. Kada sama stranka ponudi ili pristane iznijeti stvar na vidjelo, tim samim obveza šutnje je riješena po poznatom i prihvaćenom načelu: *Scienti et consentienti non fit iniuria* — onome koji zna i pristaje ne nanosi se nepravda. Sam pacijent može osloboditi liječnika od obveze tajnosti i zamoliti ga da to priopći onima kojih se to tiče... Ponekad bi mogao zatražiti pisani izvještaj o svom kliničkom stanju za poslodavca, osiguravajući zavod ili odvjetnika. Pojedinaac je vlastan raspolagati svojim dobrima:
 - a) u pretpostavci, dakako, da je za to sposoban: punoljetan, priseban, duševno zdrav...
 - b) u slučajevima kada onaj kojemu je tajna povjerena i zatražen savjet i pomoć, mora potražiti pomoć drugog stručnjaka, svoga kolege. U takvim slučajevima dopuštenje stranke se pretpostavlja ili se može izričito zatražiti. Prvo, to je u korist stranke. Drugo, i drugi stručnjak kojeg se pita za savjet podliježe istoj obvezi šutnje kao i onaj prvi.
2. *Zajedničko dobro*. Tajna je opće pravilo, ali potrebe zajednice nekada mogu imati prednost pred dobrom pojedinca i pred rizikom koji bi otkrivanje tajne moglo imati za njega. Opće je pravilo: što je veća šteta za zajednicu, to je manja obveza šutnje, a veća obveza obznaniti. Neke od tih granica određene su građanskim, pravednim,³⁶ zakonom — kao što je bilježenje

34 Pio XII, *All'Unione Italiana Medico Biologica di »San Luca«* (12 novembre 1944), u: *Discorsi ai medici*, Orizzonte Medico, Roma, 1960, 6. ed., str. 53

35 Donald A. G., *Confidentiality*, u: A. S. Duncan, G. R. Dunstan and R. B. Welbourn (ed), *Dictionary of Medical Ethics*, Darton Longman & Todd, London, 1981., str. 105–109.

36 Imajući u vidu nadmoć države nad pojedincem i trajnu opasnost totalitarnih struktura, važno je naglasiti da takav državni zakon mora biti pravedan! U svakodnevnom životu, nađe li se liječnik u sukobu savjesti i takvog zakona, ima pravo i dužnost priziva na savjest: »Liječnik ima pravo na priziv savjesti, ako time ne dovodi u opasnost život bolesnika« (Kodeks medicinske etike, čl. 2., t. 14., u: *Liječničke novine* 126 (svibanj 1996), 16–18).

zaraznih bolesti ili ako bi dotični predstavljao opasnost za druge na svom radnom mjestu (vozač auta ili javnog vozila).

3. *Šteta trećim osobama.* Ako je očito sigurno da bi čuvanje tajne prouzročilo sigurnu i tešku štetu nedužnim osobama, posjedovatelj saznanja nije vezan šutnjom. Na tom je području kazuistika obilna i zamršena; u nekim pitanjima slučajevi su predviđeni i riješeni zakonom. Ako li je zlo već učinjeno, obznanjivanje tada ne bi bila više obrana nego osveta, i kao takvo nedopušteno.
4. *Pacijent i obitelj.* Zbog prisnih odnosa i skrbi u vrijeme liječenja, liječnik je u priličnom iskušenju glede priopćivanja bolesnikova stanja članovima obitelji. Vrlo često bit će potrebno obavijestiti ih kako bi liječenje bilo olakšano. Načelno, drugi nemaju pravo na upad u njegovu intimu, pogotovo ako on to izričito kaže.

U ovo područje ulaze mnoga pitanja s područja medicine koja se tiču maloljetnika i onih tzv. odraslih maloljetnika (kontracepcija, abortus, pedofilija, zlostavljanje maloljetnika i sl.). Hoće li i kada, u kojim slučajevima, koje težine, liječnik zadržati stvar između sebe i pacijenta, ili će teške stvari priopćiti roditeljima? Na tom području dolazi do zbrke, i što se tiče javnog mnijenja, i što se tiče zakona. Nije rijetkost da se postupa mimo i protiv zakona, prema onome što je sada u modi. Tako je u nekim zemljama liječnik pozvan na odgovornost ako maloljetniku prepíše neki lijek bez znanja roditelja, ali je dužan bez znanja roditelja prepisivati razne vrste kontraceptivnih, abortivnih pilula...

5. *Šteta stručnjaku.* Ako dotični stručnjak, član stručnog zvanja koje jamči tajnost, uvidi da mu, svjesno ili nesvjesno, stranka želi nanijeti tešku štetu, oslobođena je od tajne iz dva razloga:
 - a) prvo, po načelu prava na samoobranu: ako je sigurno da bi mu šutnja prouzročila razmjerno tako veliku štetu, kao što je ona koja se predviđa zbog objavljivanja na štetu stranke, dotični može obznani tajnu, u točno ograničenim okvirima.
 - b) drugo, iz motiva pojedinačnog i zajedničkog dobra: ako bi takvi službenici morali držati šutnju, tko bi htio ići u takve društvene službe? Time bi se ugrozilo i dobro pojedinaca i dobro zajednice.

Ako bi dotični službenik mogao preuzeti rizik, a šteta nije velika i ne će stradati treća osoba, može to učiniti iz ljubavi prema svome klijentu i radi poštovanja tajne.
6. *Korist za stručnjaka.* Svakodnevno je pitanje smije li se liječnik koristiti saznanjima iz pojedinih slučajeva u svoju korist: za nastavu i obučavanje budućih liječnika, znanstveno istraživanje, objavljivanje, patentiranje, napredovanje u zvanju i, dakako, stjecanje materijalne dobiti. Njegovim marom i zalaganjem stvar je donekle postala njegovim intelektualnim vlasništvom i s njome može raspolagati. Koristeći se tim saznanjima, mora isključiti mogućnost štete i mogućnost identifikacije dotične osobe.

7. *Obveza prijavljivanja* saznanja stečenog u povjerenju vrlo je zahtjevna i delikatna. Više nego li slovu zakona valja ju povjeriti tankočutnosti, moralnoj zrelosti i diskreciji dotičnog stručnjaka. Sam čin obznanjivanja određene tajne može prouzročiti osobne neugodnosti i tjeskobe, drame i tragedije ne samo materijalne i društvene naravi nego, još i više, emocionalne, pa i po život opasne. U svim slučajevima kada liječnik mora priopćiti, po svojoj savjesti i dužnosti, stvari koje je saznao kao tajnu — nadležnom uredu ili roditeljima, sadašnjem ili budućem bračnom drugu:
- tražit će najprije načina da se ukloni rizik za druge nekom vrstom liječenja ili izolacijom, pogotovu kad se radi o zaraznim i smrtonosnim bolestima — bez povrede časti i dobrog glasa te bez diskriminacije samog pacijenta;
 - ako to nije moguće, upotrijebit će sve svoje umijeće da potakne pacijenta da on sam priopći svoje stanje onima kojih se to tiče (rodbina, njegovatelj...) i koji imaju pravo znati da se nalaze u zoni rizika;
 - ako to nikako ne uspije, slobodan je od obveze tajne.
8. *Prestanak obveze*. Ako stvari postanu javne — *de iure*, sudskom presudom, ili činjenično — *de facto* jer postanu općenito poznate, obveza šutnje prestaje.

Osvrt

Izlaganje je bilo o biti i sadržaju, predmetu i obvezi čuvanje strukovne tajne, liječničke tajne, o povjerenju u odnosu liječnik — bolesnik, nekada i danas. Liječnik i liječničko zvanje moraju se nositi s onim i onakvim svojstvima društva u kojem žive, pozitivnim i negativnim. Današnja je etičko-moralna svijest postala osjetljivija i pažljivija na osobnu vrijednost tajne, intimnosti, privatnosti. Istodobno, mogućnosti povrede postale su iskvarenije i agresivnije brojnim tehničkim i psihološkim metodama: prisluškivanjem, iznuđivanjem, različiti testovima, tajnim kamerama... Valja istaknuti da danas o strukovnoj tajni, povjerljivosti i šutnji govorimo u vremenu i društvu:

- kad u javnosti prevladava nagon za publicitetom, žudnja za senzacionalnim, a tehnika to obilno omogućuje; sve za novac koji teče iza zastora mass-media;
- sveopćeg javnog obezvređivanja, zloporabe i izrugivanja intime i svetosti savjesti pojedinca, obitelji i skupina, zvanja i pravnih osoba;
- kad, barem još ponekog, ne prijetvorno nego istinski začuđuje, zapanjuje i uznemiruje nedostatak i najmanjeg obzira, sućuti, pa i samilosti, s odabranom žrtvom javnog linča do najsitnijih pojedinosti privatnog života;
- kad ništa manje ne iznenađuje kod pojedinaca izbačenih na pučinu javnosti nedostatak poštivanja sama sebe, nedostatak obzirnosti, čednosti i stidljivosti;

- kad je prihvatljivo obeščašćenje sama sebe, nakaradno izlaganje svoje privatnosti nepoznatoj i nepoštudnoj pohoti znatiželjnika putem tiskane pornografije i one na Internetu;
- kad pojedine osobe, izgubivši osobnu čast i dostojanstvo, nemaju nikakva obzira ni prema drugima, kako bi ih poštudjeli od svojih tegoba, nastranosti i sirovih nagona;
- kad se na vlastitu trenutačnu ugodu gleda više nego li na pridržavanje načela *ne škoditi* na svim razinama i u svim dimenzijama ljudskog osobnog integriteta svakog pojedinog čovjeka, od djeteta do starca.

Ako netko sama sebe ne cijeni i ne poštuje, ne će poštivati ni druge. I kako može očekivati i zahtijevati da drugi poštuju njega?! U toj domeni zakon i kodeks ne mogu propisati sve ono što je poželjno, pa čak ni ono nužno što je zapravo baština kućnog odgoja. Ali etika i moral ne mogu to prešutjeti.

Liječnik zna da je u službi života, u službi integralnog života čovjeka: tjelesnog, intelektualnog, duševnog i duhovno–moralnog. Liječnik zna da nikada ne može previdjeti osobu — bolesnika, svog sugovornika, radi kojega postoji.

I premda su se uvelike promijenili uvjeti odnosa liječnik — bolesnik, i jedan i drugi ostaju po svojoj naravi biće susreta, biće odnosa. Stoga i u vremenu srozavanja elementarnih vrednota u međusobnom ophođenju, kao što su povjerenje i šutnja, službenici plemenite vještine — čuvari i služitelji života — pozvani su očuvati i gajiti plemenitu vrlinu, temelj svoga poziva.

THEOLOGICAL VIEWS OF THE MEDICAL CONFIDENTIALITY

Valentin POZAIĆ

Summary

In light of the theory of man himself we can speak about the theory of every human secret including the medical confidentiality. Founded on personal dignity — animal rationale, homo sapiens, imago Dei — each man possesses a holy and untouchable area of his own personality. That man has his secrets. They are part of his being, himself alive as a being in the image of God. If God is love, and man is created in the image of God then the fundamental dimension of man is love. Love is the basis of his relations: towards God and towards man — his neighbour — the ill. It is well known that Jesus was a man of the public while he spoke about certain issues in closed circles and offered advice: »Do not give what is holy to dogs; and do not throw your pearls before swine,... « (Mt 7,6) A person who has lost his intimacy or it has been violently confiscated, becomes a conscience exposed to all forms of disregard, insults and hurt. Amongst the commandments that result from Decalogue, do not bear false witness to your neighbours, we include keeping in confidence what we find out about the private lives of others. Catechism explicitly states the obligation to keep information confidential which includes medical confidentiality also.